

2360 OUD-TURNHOUT

G.P.P./8/1438

CORSENDONCA

HEEMKUNDEKRING

OUD-TURNHOUT V.Z.W.

CORSENDONCA INFO

Trimestrieel tijdschrift

Jaargang 2 nr. 3 september 1985

Verantw. uitg. Hugo Miguet

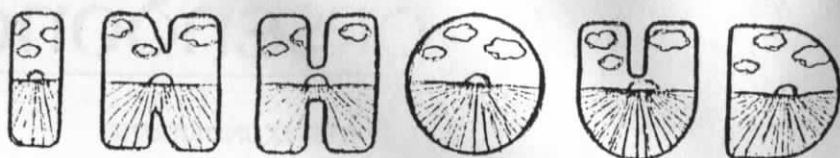
Sprinkhaanweg 4

2360 Oud-Turnhout

M. MIGUET HUGO

SPRINKHANENWEG 4

2360 OUD-TURNHOUT

Redaktioneel	1
Aktieve leden	2
Nieuwe publicatie	3
Programma 15 september	5
Bezoek Antwerpen	6
School te Oud-Turnhout	8
Inschrijving activiteiten	11

Redaktioneel

De heemkundekring Corsendonca heeft voor het najaar een vrij druk programma voor de boeg. Op zondag 15 september 1985 komt de Leuvense Vereniging voor Volkskunde bij gelegenheid van haar jaarlijkse uitstap naar Oud-Turnhout. Het programma dat wij op die dag aanbieden vind je elders in dit blad afgedrukt. Deze activiteit staat ook open voor de leden van Corsendonca. De kostprijs voor die dag bedraagt 200 fr/persoon (inbegrepen Kempense koffietafel 's middags, verfrissing in de namiddag, toegang tot het Speelkaartmuseum te Turnhout, gids ...). Geïnteresseerden zijn van harte welkom.

Inschrijven kan door de strook op blz. in te vullen en op te sturen vóór 7 september, en gelijktijdig het verschuldigd bedrag over te schrijven op rekening 001-1085134-71 van Heemkundekring Corsendonca v.z.w. Oud-Turnhout. Duidelijk vermelden : "volkskunde ... personen". Een paar weken geleden herdacht men de 500ste verjaardag van de val val van Antwerpen. Voor onze kring een gelegenheid om aan onze leden de kans te gunnen, voor zover het nog niet gebeurde, nader kennis te maken met deze stad en haar historisch verleden.

Wij worden op zaterdag 19 oktober aan het

Steen opgewacht door stadsgids Jan Peeters. Elders in dit informatieblad vind je in grote lijnen het programma van de wandeling doorheen Antwerpen. Indien er voldoende deelnemers zijn zal een autobus worden ingelegd (bericht hieromtrent krijgen de ingeschrevenen op een latere datum), in het andere geval rijden we met enkele personenwagens. Kostprijs voor die uitstap (vergoeding gids en toegang museum of kathedraal) bedraagt 75fr/persoon. Indien met een autobus wordt gereden volgt de kostprijs hiervan later. Je kan inschrijven door het strookje op blz. in te vullen, op te sturen en gelijktijdig het bedrag over te schrijven op rekening 001-1085134-71 van Heemkundekring Corsendonca v.z.w. Oud-Turnhout. Duidelijk vermelden : "Antwerpen : ... personen". Gelieve ook hiervoor in te schrijven vóór 7 september.

=====

Voor de actieve leden !

Op woensdag 11 september om 20 uur gaat in de Heischuur te Oosthoven een vergadering door voor de actieve leden van Corsendonca. Allen op post !!

=====

Nieuwe publicatie van de Heemkundekring over Hekserij en aanverwante magie (kenmerkende aspecten en Oud-Turnhoutse sagen).

In de loop van 1984 werden door een BTK-team de Oud-Turnhoutse mensen van boven de 70 jaar ondervraagd in verband met het volkskundig verleden. 5 van de 100 vragen hadden betrekking op bijgeloof, sagen en legenden. Al werd er geen rechtstreekse vraag gesteld over hekserij, toch leverde deze lijst meer dan 70 sagen of verwijzingen op met betrekking tot de heksenmagie. Deze gegevens waren het vertrekpunt voor een publicatie over de heks vroeger en nu. Be-doeling is enerzijds de gegevens van de enquête terug te spelen naar de bevolking, maar anderzijds ook meer te vertellen over de heks en de hekserij als fenomeen. Op die manier kunnen de hedendaagse sagen in een kader worden gezet en krijgt de geïnteresseerde lezer hopelijk een vrij goed beeld van het wezen van de heksenmagie. Met dat doel is er behoorlijk wat vakliteratuur doorgenomen. Wij hopen dat het resultaat, dat wordt opgesmukt met enkele foto's en een aantal pentekeningen, ook lezers van buiten onze gemeente zal boeien. Naaraanleiding van het bezoek van de Leuvense Vereniging voor Volkskunde wordt dit werk over de heksenmagie gepubliceerd.

Deze publicatie over hekserij kan door onze leden worden aangekocht tegen 300fr; niet-leden betalen 325 fr/exemplaar.

Men kan bestellen door overschrijving van het bedrag op rekening 001-1085134-71 van Heemkundekring Corsendonca v.z.w. Oud-Turnhout, met duidelijke vermelding "hekserij, ledenprijs". Eveneens is het mogelijk het bedrag te overhandigen aan Gust Sels Fazantendreef 7 Oud-Turnhout.

=====

Programma 15 september 1985, bij gelegenheid van het bezoek van de Leuvense Vereniging voor Volkskunde.

- 10u30 : onthaal in het Gemeenschapscentrum "Heischuur" te Oosthoven.
- 11u00 : Lezing over 'heksenverhalen', naar aanleiding van een kleine publicatie uitgewerkt door één van de leden van de heemkundekring.
- 12u00 : Kempense koffietafel
- 13u00 : Korte geleide wandeling in het natuurreservaat 'Liereman' °
(hiervoor zijn laarzen vereist !)
- 15u00 : koffie of andere verfrissing
- 16u00 : Bezoek aan het Nationaal Museum van de Speelkaart te Turnhout.
- 17u30 : einde
- ° Indien het weer al te slecht is wordt deze wandeling vervangen door een bezoek aan de St.-Bavokerk.

Bezoek aan Antwerpen op zaterdag 19 oktober

Vertrekpunt wordt het Steen, dat als enig gebouw herinnert aan de oude Antwerpse burcht, die werd afgebroken toen de Scheldekaaien werden rechtgetrokken een 100-tal jaar geleden. Men gaat ervan uit dat op deze plek de stad ontstaan is en de legende van het "handwerpen" komt de naamgeving Antwerpen ondersteunen. Een korte toets van al deze verhalen over het ontstaan van de stad aan recente archeologische bodemvondsten kan natuurlijk niet achterwege blijven. De omgeving van het Vleeshuis en de Sint-Pauluskerk dienen hier als historisch kader.

Op de Grote Markt aangekomen gaat natuurlijk alle aandacht naar het stadhuis en de kathedraal, prachtvoorbeelden van respectievelijk de renaissance en de gotiek.

Ondanks de economische teloorgang van Antwerpen na de Scheiding der Nederlanden, blijkt er zich toch nog een cultureel reveil voor te doen. Het is juist dan dat de naam Rubens voor eeuwig met de stad verbonden wordt.

Voorbeelden te over : de gevel van de Carolus Borromeuskerk, de Keizerstraat en natuurlijk de schilderijen van de meester himself.

De mooie collectie kunstvoorwerpen in het gerestaureerde Rockoxhuis kan dit alleen maar

bevestigen.

Tot slot een bezoek aan het waarschijnlijk meest gekende steegje in de antwerpse binnenstad : de Vlaaikensgang.

Aanhoudende regenbuien worden opgevangen door een noodprogramma : een bezoek aan het museum Plantijn-Moretus.

School te Oud-Turnhout, anno 1547. (S)

Het kapittel te Turnhout ondervond wel eens moeilijkheden met de inwoners van het aangrenzende Oud-Turnhout. De kerk aldaar, toegewijd aan Sint-Bavo, ressorteerde onder de jurisdictie van dit kapittel. Vandaar dat de parochianen van deze kerk met hun klachten aankwamen bij het Turnhoutse kapittel.

Een van deze klachten was dat men in Oud-Turnhout geen eigen school had. In de zomer was dat niet zo erg. De kinderen wandelden graag de afstand tot de school in Turnhout. Erger was het wanneer de gure winterweer nog te bar was om een hond op straat te jagen.

Weer of geen weer, de kinderen moesten erdoor tot grote ergernis van de ouders, die van oordeel waren dat de kanunniken van het kapittel toch best een school konden stichten in Oud-Turnhout.

Daarvan wilden die heren echter niet weten en de inwoners van Oud-Turnhout zochten wanhopig naar een oplossing die een einde zou maken aan deze toestand. Wanneer de kanunniken toch niet wilden toegeven vonden zij niet beter dan zelf een schoolmeester in dienst te nemen die de kinderen zou onderwijzen. Voor de betaling van deze schoolmeester zouden de inwoners van Oud-Turnhout zelf wel instaan, voor hen was de

zaak geregeld.

De mensen van Sint-Bavo hadden echter zonder de waard, hier de kanunniken, gerekend. Zij verzetten zich tegen de oprichting van de school en dreigden zelfs met maatregelen tegen de inwoners van Oud-Turnhout. De kerkmeesters van Sint-Bavo vonden dat er in dit geval maar één oplossing bleef. Zij wendden zich tot Maria van Hongarije, de kasteelvrouw van Turnhout, die toen juist in de vrijheid verbleef. Deze liet de toestand onderzoeken en zij was, mede met de inwoners van Oud-Turnhout, het roerend eens dat men daar over een eigen school kon beschikken. Op 2 juni 1547 besloot de landvoogdes dat Oud-Turnhout voortaan een eigen school zou hebben.

Aan deze toelating waren wel een paar voorwaarden verbonden. De inwoners van Oud-Turnhout mochten wel een schoolmeester aannemen, maar dan alleen op eigen kosten. Deze schoolmeester moest zich jaarlijks aanbieden bij het kapittel van Turnhout. Hij was tevens verplicht dezelfde regels te onthouden als de schoolmeester van Turnhout.

Er werd ook bepaald dat het kapittel, om genoegzame redenen, de schoolmeester uit zijn functie zou kunnen ontslaan. Verder moest hij, voor ieder kind waarvoor hij geld ontving, een

stuiver afstaan aan het kapittel.

Vermits de schoolmeester van Oud-Turnhout dezelfde verplichtingen had als deze van Turnhout mag geredelijk worden aangenomen dat hij ook onder bescherming van de wet stond. Wanneer iemand over de meester te klagen had, moest hij zich tot de heren van het kapittel wenden.

=====

Inschrijvingsstrook voor 15 september en/of
19 oktober.

Op te sturen vóór 7 september naar

Hugo Miguet Sprinkhaanweg 4 Oud-Turnhout.

Ondergetekende

wonende te

. straat, nr.

wenst deel te nemen aan :

o de aktiviteit bij gelegenheid van het bezoek van de Leuvense Vereniging voor Volkskund op 15 sept. met personen.

o de uitstap naar Antwerpen op 19 oktober met . . . personen.

Hij/zij stort hiervoor onmiddellijk de som van fr. op rekening 001-1085134-71 van Heemkundekring Corsendonca Oud-Turnhout.

handtekening,

(aankruisen wat gewenst wordt)

